

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

L. A. GEELHOED

1 päivänä joulukuuta 2005¹

I Johdanto

1. Tässä asiassa, joka on pantu vireille Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen (jäljempänä Euratomin perustamissopimus) 141 artiklan nojalla, komissio vaatii toteamaan, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut neuvoston direktiivin 89/618/Euratom (jäljempänä direktiivi 89/618) 5 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut Gibraltarin väestölle ennalta tietoa Gibraltarin satamaan ankkuroituun Royal Navyn ydin-sukellusveneeseen liittyvässä säteilyvaaratilanteesta toteutettavista terveydensuojelutoimenpiteistä.²

2. Keskeisenä kysymyksenä tässä asiassa on yksinkertaisesti se, määräytyykö tämän asian lopputulos yhteisöjen tuomioistuimen hiljattain asiassa C-61/03, komissio vastaan Yhdistynyt kuningaskunta, esittämien periaatteiden mukaisesti.³ Mainitussa asiassa yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi komission väit-

teet, joiden mukaan Yhdistynyt kuningaskunta olisi jättänyt noudattamatta EA 37 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toimittanut sille yleisiä tietoja, jotka koskevat sellaisen radioaktiivisen jätteen hävittämissuunnitelmaa, joka on peräisin aikaisemmin sotilaskäytössä olleen ydinreaktorin käytöstä poistamisesta. Yhteisöjen tuomioistuimen päätelmien ydin oli seuraava:

”[siitä, että] perustamissopimukseen ei sisälly poikkeusmääräystä, jossa vahvistettaisiin yksityiskohtaiset säännöt jäsenvaltioiden oikeudesta vedota [keskeisiin maanpuolustuksellisiin etuihinsa] ja puolustaa niitä, voidaan näin ollen päätellä, että sotilastointa jää kyseisen perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle.”

¹ - Alkuperäinen kieli: englantia.

² - Säteilyvaaratilanteesta tarvittavia suojelutoimenpiteitä ja noudatettavia ohjeita koskevien tietojen antamisesta väestölle 27 päivänä marraskuuta 1989 annettu neuvoston direktiivi 89/618/Euratom (EYVL L 357, s. 31).

³ - Asia C-61/03, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 12.7.2005, Kok. 2005, s. I-2477.

3. Keskeisenä kysymyksenä tässä asiassa on siten se, jättääkö tämä päätelmä mahdollisuutta esillä olevan asian erottamiseen aikaisemmasta ratkaisusta?

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

4. EA 30 artiklassa, joka kuuluu Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III lukuun, jonka otsikkona on ”Terveyden suojelu”, määrätään, että ”yhteisössä vahvistetaan perusnormit väestön ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi ionisoivan säteilyn aiheuttamilta vaaroilta – ”.

5. EA 31 artiklassa säädetään, että ”Euroopan parlamenttia kuultuaan ja saatuaan komissiolta komiteoiden lausunnot neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta perusnormit”. Tämä artikla muodosti oikeudellisen perustan direktiiville 89/618, jonka tarkoituksena oli ”määritellä yhteisön tasolla väestölle tiedottamisen toimenpiteitä ja menettelytapoja koskevat yhteiset tavoitteet, joiden päämääränä on parantaa väestön suojelemista säteilyvaaratilanteen yhteydessä”.⁴

6. Tässä tarkoituksessa direktiivissä säädetään kolmesta jäsenvaltioiden tiedonantovelvollisuuden luokasta: ensimmäinen koskee säteilyvaaratilanteessa mahdollisesti altistu-

valle väestölle ennalta annettavaa tietoa (5 artikla), toinen koskee säteilyvaaratilanteessa altistuneelle väestölle annettavaa tietoa (6 artikla) ja kolmas koskee säteilyvaaratilanteessa pelastustoimintaan mahdollisesti osallistuville henkilöille annettavia tietoja (7 artikla).

7. Ensimmäisen luokan osalta direktiivin 89/618 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on valvottava, että säteilyvaaratilanteessa⁵ mahdollisesti altistuvalla väestölle tiedotetaan tilanteesta tarvittavista suojelutoimenpiteistä sekä toimintatavoista, joita on noudatettava säteilyhätätilanteessa.

2. Annettavaan tietoon on sisällyttävä vähintään liitteessä I esitetyt asiat.

3. Tämä tieto toimitetaan 1 kohdassa tarkoitettulle väestölle ilman eri pyyntöä.

4 – Direktiivin 89/618 1 artikla.

5 – Ilmaisui ”säteilyvaaratilanne” määritellään direktiivin 89/618 2 ja 3 artiklassa.

4. Jäsenvaltioiden on saatettava tiedot ajan tasalle, tiedotettava niistä säännöllisesti ja aina kun niissä tapahtuu merkittäviä muutoksia. Tämän tiedon on oltava jatkuvasti väestön saatavilla.”

8. Direktiivin 89/618 4 artiklassa ”säteilyvaaratilanteessa mahdollisesti altistuvan väestön” määritellään olevan ”mikä tahansa väestöryhmä, jota varten jäsenvaltiot ovat laatineet toimintasuunnitelmia säteilyvaaratilanteen varalta”.

9. Direktiivin 89/618 liitteessä I määritellään 5 artiklan mukaisesti ennalta annettavat tiedot seuraavasti: 1) perustiedot radioaktiivisuudesta ja sen vaikutuksista ihmiseen sekä ympäristöön, 2) erilaiset säteilyvaaratilanteet ja niiden vaikutukset väestön ja ympäristön kannalta, 3) väestön hälyttämiseksi, suojelemiseksi ja auttamiseksi säteilyvaaratilanteessa suunnitellut varotoimenpiteet ja 4) riittävät tiedot toimintatavoista, joita väestön olisi noudatettava säteilyvaaratilanteessa.

kuroitui Gibraltarin satamaan korjaustoi-
menpiteitä varten sen jälkeen, kun oli
sattunut sen ydinkäyttövoimaan liittynyt
vähäinen tapahtuma Välimerellä. Korjaustoi-
menpiteet kestivät toukokuuhun 2001
saakka. Vuoden 2000 kuluessa komissio sai
kuusi näihin toimenpiteisiin liittyvää vali-
tusta, mikä johti siihen, että se pyysi
Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusta anta-
maan tietoja toimenpiteistä ja yleisölle annet-
tavaa tietoa säteilyvaaratilanteessa toteutet-
tavista kansanterveyden suojeluun liittyvistä
toimenpiteistä.

11. Vastauksena tähän kehotukseen Yhdis-
tyneen kuningaskunnan hallitus totesi, että
sen näkemyksen mukaan Euratomin perus-
tamisopimusta sovellettiin ainoastaan ydin-
energian siviilikäyttöön ja kaupalliseen käyt-
töön, ei sotilaalliseen. Lisäksi Gibraltarin
väestön turvallisuussuunnitelma (Gibraltar
Public Safety Scheme, jäljempänä GIBPUB-
SAFE), jossa on taustatietoja ja ohjeita
Yhdistyneen kuningaskunnan puolustusmi-
nisteriön ja Gibraltarin hallituksen viran-
omaisten toteuttamista toimenpiteistä siinä
tapauksessa, että ydinkäyttöisellä sota-aluk-
sella tapahtuu onnettomuus, on vapaasti
saatavilla Gibraltarin yleisestä kirjastosta.

III Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

10. Toukokuussa 2000 Royal Navyn ydin-
käyttöinen sukellusvene HMS Tireless ank-

12. Komissio katsoi, ettei GIBPUBSAFE
ollut direktiivin 89/618 mukainen, ja antoi

virallisen huomautuksen, jota seurasi perusteltu lausunto, joka huipentui esillä olevaan kanteeseen.

13. Komissio, Yhdistynyt kuningaskunta ja väliintulijana olevan Yhdistyneen kuningaskunnan vaatimuksia tukeva Ranskan tasavalta esittivät kirjalliset huomautuksensa asiassa. Yhdistynyt kuningaskunta pyysi asian yhdistämistä asiaan C-61/03 sillä perusteella, että kysymys siitä, sovellettiinko Euratomin perustamissopimusta ydinenergian puolustuskäyttöön, oli yhteisenä kysymyksenä molemmissa asioissa. Vaikka komissio suostui tähän pyyntöön, asioita ei lopulta yhdistetty siitä syystä, että ne olivat eri menettelyvaiheissa. Asiassa C-61/03 annettiin tuomio 12.4.2005. Esillä olevassa asiassa pidettiin 13.10.2005 suullinen käsittely, jossa kaikki asianosaiset ja väliintulija esittivät suullisia huomautuksia.

IV Asianosaisten lausumat

A Komissio

14. Kirjallisissa huomautuksissaan komissio perustelee väitteensä siten, että Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III lukua, johon EA 31 artikla kuuluu, sovelletaan kaikkiin ionisoivan säteilyn lähteisiin, myös sotilaallisesta toiminnasta syntyvään säteilyyn. Komissio myöntää, että sama

kysymys oli esillä asiassa C-61/03, ja toistaa tietyt mainituissa asiassa esittämänsä väitteet. Erityisesti se korostaa sitä, että yhteisö ei voisi täysin ja tehokkaasti saavuttaa Euratomin perustamissopimuksen tavoitteita, jos sen terveydensuojelua koskevat määräykset eivät ulotu kaikkiin ionisoivan säteilyn lähteisiin, myös sotilaallisesta toiminnasta syntyvään säteilyyn.⁶

15. Suullisissa huomautuksissaan komissio kuitenkin huomioi yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-61/03 antaman ratkaisun, jonka mukaan sotilastoiminta jää Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Se kuitenkin pyrkii erottamaan Esillä olevan asian tästä ratkaisusta. Sen mukaan esillä olevaa asiaa ei voida luokitella ”sotilastoimintaan” kuuluvaksi, koska direktiivin 89/618 5 artiklan 3 kohdan nojalla annettavat tiedot kattavat ainoastaan yleiset terveydensuojelutoimenpiteet, jotka väestön

6 – Komissio viittaa myös, kuten asiassa C-61/03 esittämässään huomautuksissa, yhteisöjen tuomioistuimen lausumaan asiassa 70/88, parlamentti v. neuvosto, tarpeesta varmistaa väestön terveyden yhtäläinen ja tehokas turvaaminen ionisoivan säteilyn aiheuttamilta vaaroilta ”säteilyn lähteestä riippumatta” (asia 70/88, parlamentti v. neuvosto, tuomio 4.10.1991, Kok. 1991, s. I-4529, Kok. Ep. IX, s. I-423, 14 kohta) sekä Euratomin perustamissopimuksen, joka tehtiin aikana, jolloin ydinenergiaa käytettiin pääasiassa sotilaallisiin tarkoituksiin, historialliseen asiayhteyteen.

on toteutettava säteilyvaaratilanteessa ilman, että viitataan mitenkään säteilyn (sotilaalliseen) lähteeseen. Komission mukaan kyse on siviiliväestön suojelusta, ei kansallisesta puolustuksesta. Tällaisen tiedon antaminen väestölle ei voi mitenkään vahingoittaa jäsenvaltioiden sotilaallisia etuja.

16. Tällä perusteella komissio esittää, että sillä, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole antanut ennalta tietoa säteilyvaaratilanteessa Gibraltarissa mahdollisesti altistuvalla väestölle, on rikottu direktiivin 89/618 5 artiklan 3 kohtaa. Tältä osin komissio katsoo, että pelkästään se, että GIBPUBSAFE:n kaltainen hätäsuunnitelma on saatavissa "pyydettyäessä" Gibraltarin yleisestä kirjastosta, ei riitä, sillä 5 artiklan 3 kohdassa edellytetään, että Yhdistyneen kuningaskunnan olisi aktiivisesti jaettava tietoa väestölle. Lisäksi direktiivin ydintavoitetta – säteilyvaaratilanteessa mahdollisesti altistuvan väestön suojelua – ei voida tehokkaasti saavuttaa, jos sotilaallisista lähteistä peräisin oleva säteily suljetaan sen soveltamisalan ulkopuolelle.

B Yhdistynyt kuningaskunta ja Ranskan tasavalta

17. Yhdistynyt kuningaskunta esittää, että esillä olevan asian ratkaisu on johdettavissa

yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-61/03 antamasta ratkaisusta, jonka mukaan Euratomin perustamissopimusta, mukaan lukien sen toisen osaston III lukua, ei sovelleta ydinenergian sotilaallisesta käytöstä peräisin olevaan säteilyyn. Tältä osin Yhdistynyt kuningaskunta toistaa mainitussa asiassa esittämänsä perustelut ja korostaa, ettei Euratomin perustamissopimuksessa ole EY 296 artiklaan verrattavissa olevaa jäsenvaltioiden sotilaallisia etuja koskevaa vapautusta tai poikkeusta. Yhdistyneen kuningaskunnan näkemyksen mukaan ei ole perusteita erottaa EA 37 artiklan soveltamisalaa, josta oli kyse asiassa C-61/03, EA 31 artiklan soveltamisalasta, josta on kyse tässä asiassa. Yhdistynyt kuningaskunta korostaa, että direktiivillä 89/618 on johdettuna lainsäädäntönä sama soveltamisala kuin Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III luvulla. Se esittää, että turvallisuussuunnitelmana, joka koskee pelkästään mahdollisia onnettomuuksia ydinkäyttöisillä sota-aluksilla ja jonka sen puolustusministeriö on laatinut, GIBPUBSAFE jää direktiivillä 89/618 säädettyjen velvoitteiden ulkopuolelle.

18. Ranskan tasavalta pysyttäytyy asiassa C-61/03 Yhdistyneen kuningaskunnan tueksi ottamassaan kannassa ja väittää, että yhteisöjen tuomioistuimen mainitussa asiassa antama tuomio kattaa esillä olevan asian, joten sotilaalliseen alaan kuuluva toiminta ei kuulu Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan.

V Tapauksen tarkastelu

19. Kuten edellä esitetyn perusteella on selvää, tässä asiassa on tarkasteltava kysymystä asiassa C-61/03 annetun tuomion soveltamisalasta ja erityisesti siitä, antaako se mitään mahdollisuutta direktiivin 89/618 mukaiselle velvoitteelle ilmoittaa ydinkäyttöistä sota-alusta koskevassa säteilyvaaratilanteessa mahdollisesti altistuvalla väestöllä tällaisessa vaaratilanteessa tarvittavista terveydensuojelutoimenpiteistä ja noudatettavista ohjeista. On ilmeistä, että tähän kysymykseen annettava vastaus edellyttää aluksi tuomion sanamuodon ja päätelmien tarkkaa tutkimista.

A Asiassa C-61/03 annettu tuomio

20. Kuten edellä on esitetty, asiassa C-61/03 komissio vaati toteamaan, että Yhdistynyt kuningaskunta oli laiminlyönyt EA 37 artiklan mukaiset velvoitteensa, koska se ei ollut toimittanut yleisiä tietoja, jotka koskevat sellaisen radioaktiivisen jätteen hävittämissuunnitelmaa, joka on peräisin aikaisemmin sotilaallisessa käytössä olleen ydinreaktorin (erityisesti Greenwichin Royal Naval Collegessa sijaitsevan Jason-nimisen reaktorin) käytöstä poistamiseen liittyvistä toimista.

21. Hylätessään komission kanteen yhteisöjen tuomioistuin aloitti rajaamalla sen, minkä se katsoi olennaiseksi mainituksessa asiassa. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin otti huomioon sen, että tietyt komission väitteistä perustuivat Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III luvun, johon EA 37 artikla kuului, erityisiin terveyteen ja turvallisuuteen liittyviin tavoitteisiin, se korosti, että komissio ei ollut ”esittänyt tarkemmin, että kyseisen luvun määräyksillä voisi olla erilainen soveltamisala kuin perustamissopimuksella kokonaisuudessaan”.⁷ Sen sijaan yhteisöjen tuomioistuin katsoi aiheelliseksi määrittää esitetyn kysymyksen laajasti, nimittäin siten, kuuluvatko ydinenergian sotilaalliset käyttötavat Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan kokonaisuutena arvioituna.⁸

22. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin otti huomioon sen, että ei ollut mitään nimenomaista määräystä, jolla puolustukseen liittyvä toiminta suljettaisiin tämän soveltamisalan ulkopuolelle.⁹ Se kuitenkin katsoi, että sotilaalliseen alaan kuuluva toiminta ei kuulu Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan, ja turvautui kolmeen pääasialliseen päättelyketjuun.

7 – Ks. edellä alaviitteessä 3 mainittu asia C-61/03, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomion 24 kohta.

8 – Ibid., tuomion 25 kohta.

9 – Ibid., tuomion 28 kohta.

23. Ensinnäkin yhteisöjen tuomioistuin pohti Euratomin perustamissopimuksen johdanto-osan ja tavoitteiden merkitystä sellaisina kuin ne on esitetty EA 1 ja EA 2 artiklassa ja totesi, että perustamissopimuksen allekirjoittajat halusivat "korostaa kyseisen perustamissopimuksen ei-sotilaallista luonnetta" ja että "perustamissopimuksen tavoitteet liittyvät pääasiallisesti siviilitarkoituksiin ja kaupallisiin tarkoituksiin".¹⁰

24. Toiseksi yhteisöjen tuomioistuin tutki perustamissopimuksen laatimisen historiallisen taustan merkitystä ja totesi, että tällainen näyttö ei "riitä osoittamaan, että perustamissopimuksen laatijoilla oli aikomus tehdä perustamissopimuksen määräyksistä sotilaallisiin laitoksiin ja ydinenergian sotilaskäyttöön soveltuvia", koska näihin neuvotteluihin osallistuneiden valtioiden edustajat olivat jättäneet asian "lepäämään".¹¹

25. Kolmanneksi yhteisöjen tuomioistuin korosti sitä, että useilla Euratomin perustamissopimuksen määräyksillä annettiin komissiolle "huomattavia valtaoikeuksia, joiden perusteella se voi säädöksiin tai yksittäisiin päätöksiä sisältävin lausunnoin puuttua aktiivisesti eri toiminta-aloihin, jotka liittyvät

ydinenergian käyttöön yhteisössä".¹² Yhteisöjen tuomioistuin viittasi erityisesti Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III luvun määräyksiin (vaikkakaan se ei erityisesti maininnut EA 31 artiklaa). Koska näiden määräysten soveltaminen sotilaallisiin laitoksiin, tutkimusohjelmiin ja muuhun toimintaan "voisi olla omiaan vaarantamaan jäsenvaltioiden keskeiset maanpuolustukselliset edut", siitä, että Euratomin perustamissopimuksessa ei ole mitään poikkeusta, jolla asetettaisiin yksityiskohtaiset säännöt, joiden perusteella jäsenvaltiot voisivat suojella näitä etuja, voidaan "päättellä, että sotilastoiminta jää kyseisen perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle".¹³ Toisin sanoen "perustamissopimus ei sovellu ydinenergian käyttöön sotilastarkoituksessa".¹⁴

26. Yhteisöjen tuomioistuin lievensi tätä yleistä päätelmää huomauttamalla, että sillä "ei lainkaan vähenn[etä] sen tavoitteen oleellista merkitystä, joka koskee väestön terveyden sekä ympäristön suojelemista ydinenergian käyttöön liittyviä vaaroja vastaan, mukaan lukien käyttö sotilastarkoitukseen", koska sikäli kuin Euratomin perustamissopimuksella ei anneta yhteisölle erityistä keinoa tähän tavoitteeseen pyrkimiseksi, "asianmukaisesti toimenpiteisiin voidaan ryhtyä EY:n perustamissopimuksen tältä osin merkityksellisten määräysten perusteella".¹⁵

12 - Ibid., tuomion 35 kohta.

13 - Ibid., tuomion 36 kohta.

14 - Ibid., tuomion 44 kohta.

15 - Ibid.

10 - Ibid., tuomion 26 ja 27 kohta.

11 - Ibid., tuomion 29 kohta.

B Voidaanko asiassa C-61/03 annettu tuomio erottaa esillä olevasta asiasta?

tava esillä olevasta asiasta. Tältä osin voidaan kuvitella kaksi mahdollista väitettä.

27. Ensinnäkin on kiistatonta, että esillä olevassa asiassa kyseessä oleva ydinenergian lähde, Yhdistyneen kuningaskunnan Royal Navyyn kuuluva ydinsukellusvene, on luonteeltaan sotilaallinen. Tämä on vieläkin ilmeisempää kuin asian C-61/03 tosiseikkojen osalta, jotka koskevat käytöstä poistettua ydinreaktoria, jota ei enää käytetty sotilaallisiin tarkoituksiin.

28. Seuraavaksi huomauttaisin, että tuomiossa olevat lausumat, joilla ydinenergian sotilaallinen käyttö suljetaan Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle, on ilmaistu laajasti ja yksiselitteisesti. Yhteisöjen tuomioistuimen tuomion 44 kohdassa oleva päätelmä, jonka mukaan ”perustamissopimus ei sovellu ydinenergian käyttöön sotilastarkoituksessa”, on lähtökohdaisesti kategorinen ja ehdoton.¹⁶

29. Ainoa mahdollinen harkittavaksi tuleva seikka on siten se, onko nämä lausumat hienovaraisen tulkinnan mukaisesti erotet-

30. Ensiksi voitaisiin yrittää väittää, että kun asia C-61/03 koski EA 37 artiklan soveltamisalaa, eri perusteita sovelletaan taas EA 31 artiklan (ja siihen perustuvan lainsäädännön) soveltamisalan arviointiin. Voitaisiin esimerkiksi viitata siihen seikkaan, että EA 31 artiklalla ei itse asiassa anneta komissiolle toimivaltaa ”puuttua aktiivisesti” ydinenergian käyttöön liittyviin toiminta-aloihin tämän tuomion 35 kohdassa tarkoitettulla tavalla, vaan ainoastaan mahdollistetaan se, että komissio voi esittää perusnormeja koskevan lainsäädäntöehdotuksen neuvostolle.

31. Tämä väite on kuitenkin mielestäni kestävä. Yhteisöjen tuomioistuin itse määrittelee, että asian ytimenä asiassa C-61/03 on se, sovelletaanko Euratomin perustamissopimusta kokonaisuudessaan ydinenergian sotilaskäyttöön.¹⁷ Koko tuomiossa käytetty kieli vahvistaa tämän lähestymistavan: sotilastoiminta jää ”[Euratomin] perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle”¹⁸ eikä ainoastaan EA 37 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi yhtei-

16 – Vaikka tuomiossa käytetään tämän käsitteen ilmaisemiseen lievästi toisistaan poikkeavia muotoiluja – ”ydinenergian sotilaskäyttö” (ibid., tuomion 25 kohta), ”sotilastoiminta” (ibid., tuomion 36 kohta) – näiden muotoilujen välillä ei mielestäni ole merkityksellistä käytännön eroa.

17 – Ibid., tuomion 25 kohta.

18 – Ibid., tuomion 36 kohta.

söjen tuomioistuimen käyttämä kolmiosainen päättely, jolla se on päätenyt tähän ratkaisuun – joka perustuu Euratomin perustamissopimuksen tavoitteisiin ja siihen, että perustamissopimuksessa ei ole EY 296 artiklan kaltaista poikkeusta, jolla suojataan jäsenvaltioiden sotilaallisia etuja –, soveltuu koko perustamissopimukseen ja on siten yhtä merkityksellinen EA 31 artiklan kuin EA 37 artiklan osalta.

33. Tältä osin aloittaisin myöntämällä, että tunnen melko paljon myötätuntoa komission kannattaman lopputuloksen sisältöä kohtaan. Minusta todellakin vaikuttaa hankalalta väittää, että jäsenvaltioiden sotilaallisia etuja voisi vahingoittaa pelkästään antamalla yleisölle perustietoja siitä, miten ydinonnettomuudelta tai -hätätilanteelta on parasta suojautua. Kuten direktiivin 89/618 liitteestä I ilmenee, 5 artiklan 3 kohdan mukaiseen veloitteeseen kuuluva tieto on pelkästään yleisluonteista ja sisältää perustiedot radioaktiivisuudesta ja sen vaikutuksista ihmiseen sekä ympäristöön, perustiedot väestön hälyttämiseksi, suojelemiseksi ja auttamiseksi säteilyvaaratilanteessa suunnitelluista varotoimenpiteistä sekä riittävät tiedot toimintatavoista, joita väestön olisi noudatettava säteilyvaaratilanteessa.

32. Toiseksi voitaisiin väittää, kuten komissio esillä olevassa asiassa tekee, että direktiivin 89/618 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti annettava tieto on erotettava EA 37 artiklan mukaisesti annettavasta tiedosta luonteensa perusteella. Kun 5 artiklan 3 kohdassa edellytetään ainoastaan yleisten tietojen antamista väestölle ydinenergiaan liittyvän hätätilanteen sattuessa toteutettavista terveydensuojelutoimenpiteistä, EA 37 artiklan mukaisella veloitteella mennään tätä pidemmälle, mikä voi aiheuttaa sotilaallista ydinjätettä koskevien tietojen ”takaisinmallintamisen” vaaran. Sitä vastoin siinä tapauksessa, että 5 artiklan 3 kohdan mukainen veloite ulotettaisiin sotilaallisista lähteistä peräisin olevaan ydinenergiaan, jäsenvaltioiden sotilaallisiin etuihin kohdistuva uhka olisi itse asiassa mitätön. Asia on näin erityisesti esillä olevassa asiassa, jossa GIBPUBSAFE-suunnitelma on jo yleisön tutustuttavissa Gibraltarin yleisessä kirjastossa.

34. Lisäksi vaivannäkö, jota Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselta edellytetään, jotta se voisi täyttää 5 artiklan 3 kohdan mukaisen veloitteensa, on erittäin vähäinen: kuten komissio on suullisessa käsittelyssä vahvistanut, Yhdistynyt kuningaskunta voisi täyttää tämän veloitteen pelkästään varmistamalla sen, että jäljennös GIBPUBSAFE-suunnitelmasta postitetaan HMS Tirelessiä koskevassa säteilyvaaratilanteessa mahdollisesti altistuvalla Gibraltarin väestölle. On tarpeetonta todeta, että tämä vaikuttaa mitättömältä rasitukselta verrattuna 5 artiklan 3 kohdalla tavoiteltuun kansanterveyden suojeluun liittyvään etuun.¹⁹ Esillä olevan asian tosiseikkojen kannalta Yhdistyneen

¹⁹ - Kansanterveyden suojeluun liittyvän edun tärkeyden osalta ks. Euratomin perustamissopimuksen toisen osaston III luku ja asiassa C-61/03 antamani ratkaisuehdotuksen 67–77 kohta.

kuningaskunnan ja Ranskan tasavallan kanta, jolla tällaisen velvoitteen olemassaolo kiistettään, on selvästi epämiellyttävä.

selle ”oikeasuhteisuus”-tyyppiselle päätte-lylle, jossa jäsenvaltioiden sotilaallisille eduille aiheutuvaa vahinkoa verrataan kansanterveyden suojelulle koituviin mahdollisiin hyötyihin, arvioitaessa sitä, miten Euratom-velvoitetta sovelletaan yksittäistapauksessa.

35. Komission väitteen, joka perustuu 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti annettavan tiedon luonteeseen, taustalla oleva oikeudellinen päättely vaikuttaa minusta kuitenkin täysin virheelliseltä. On ilmeistä, että kuten Yhdistynyt kuningaskunta korostaa, johdettuna lainsäädäntönä direktiivissä 89/618 olevan velvoitteen soveltamisala ei voi olla laajempi kuin sen oikeudellisen perustan, EA 31 artiklan. Kuten olen jo todennut, yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-61/03 antaman tuomion kategorisella luonteella tehdään selväksi, että Euratomin perustamissopimusta – mukaan lukien EA 31 artiklaa – ei poikkeuksetta voida soveltaa sotilaallisista lähteistä peräisin olevaan ydinsäteilyyn.²⁰ Minusta ei ole kestävää tapaa pitäytyä tuomion asiasisällössä samalla, kun sallitaan sellaista yksittäistapausta koskeva rajoitus, jossa jäsenvaltioiden sotilaallisiin etuihin ei kohdistu mitään uhkaa, soveltamalla Euratomin perustamissopimuksen velvoitetta sotilaallisista lähteistä peräisin olevaan säteilyyn. Erityisesti yhteisöjen tuomioistuimen tuomio ei mielestäni jätä mahdollisuutta minkäänlai-

36. Lisäisin, että se, että yhteisöjen tuomioistuim on valinnut yksiselitteisen ratkaisun, on selvästi tarkoituksellista, sillä riittää, että huomautetaan, että asiassa antamassani ratkaisuehdotuksessa esitin oikeasuhteisuuteen perustuvan lähestymistavan asiaan. Lisäksi komissio oli esittänyt perusteluja EA 37 artiklan sellaisen kompromissitulkinnan puolesta, jossa jäsenvaltiot voisivat kansallisten puolustusetujensa suojelemiseksi itse päättää ajankohdasta, josta lähtien sotilaallisista lähteistä peräisin olevat radioaktiiviset aineet on luokiteltava ”jätteeksi”, ja tämän artiklan mukaisesti annettavien yleisten tietojen sisällön. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi nimenomaisesti komission lähestymistavan.²¹

37. Näin ollen yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-61/03 antaman tuomion välttämättömänä seurauksena on, että niin kauan kuin yhteisö ei ole käyttänyt EY:n perustamissopimuksen mukaista toimivaltaansa antaa säädöksiä tällä alalla,²² väestön terveyden suojelussa on aukko. Tuomion sanamuodon

20 – Ainoa rajoitus, jonka voin nähdä sisältyvän yhteisöjen tuomioistuimen tuomioon, on se, että jäsenvaltioiden velvoite antaa tietoja yleisestä radioaktiivisuustasosta vesistöissä, ilmassa ja maaperässä (ks. EA 35 ja EA 36 artikla) sisältää välttämättä sotilaallisista lähteistä peräisin olevan radioaktiivisuuden täysin satunnaisten mittaamisen osana kokonaisarvoja.

21 – Ks. edellä alaviiteessä 3 mainittu asia C-61/03, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomion 38–42 kohta.

22 – Ks. *ibid.*, tuomion 44 kohta.

perusteella on selvää, että yhteisöjen tuomioistuin on hyväksynyt tämän seurauksen.

Näistä syistä minun on todettava, että komission kanne tässä asiassa on hylättävä.

VI Ratkaisuehdotus

38. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

- 1) Hylätään komission kanne, jossa vaaditaan toteamaan, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole noudattanut säteilyvaaratilanteessa tarvittavia suojelutoimenpiteitä ja noudatettavia ohjeita koskevien tietojen antamisesta väestölle 27 päivänä marraskuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/618/Euratom mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut Gibraltarin väestölle ennalta tietoa Gibraltarin satamaan ankkuroituun Royal Navyn ydinsukellusveneeseen liittyvässä säteilyvaaratilanteessa toteutettavista terveydensuojelutoimenpiteistä.
- 2) Komissio veloitetaan korvaamaan Yhdistyneen kuningaskunnan oikeudenkäyntikulut.
- 3) Ranskan tasavalta määrätään vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.